

ЗАТВЕРДЖУЮ

Фізична особа підприємець

Т.А. Фоміна

09.10.2026 р.

ТИПОВА ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації педагогічних працівників «Інклюзивне
навчання, психологічна підтримка та безпека в закладі освіти:
система супроводу і відповідальність команди»

Розробник(и): ФОП Фоміна Тетяна Андріївна ЄДРПОУ 2173608966

Рецензент(и): Фізична особа підприємець Т.А. Фоміна

Термін дії програми: з 2025 до 2030 року

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність типової програми – Інклюзивне навчання, психологічна служба і безпека освітнього середовища є системами закладу, а не зусиллями окремих педагогів: наказ про команду супроводу, індивідуальні програми розвитку, план протидії булінгу, алгоритми дій під час тривоги, інструктажі з охорони праці, медичний супровід і фізичне виховання підписує керівник, а виконує вся команда. Збір в одній ланці стає проблемою закладу. Програма для вчителя, асистента, психолога, соціального педагога, учителя фізкультури і керівника буде спільне розуміння цих систем і ролі кожного в них.

Цільова група: Учителі інклюзивних класів, асистенти вчителя, учителі-логопеди, практичні психологи, соціальні педагоги, учителі фізичної культури, основ здоров'я, захисту України, відповідальні за охорону праці, класні керівники, керівники закладів освіти та їхні заступники.

Професійний стандарт: «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (2024), «Асистент вчителя» (2024), «Практичний психолог закладу освіти» (2020), «Вчитель-логопед, логопед» (2024), «Керівник (директор) закладу загальної середньої освіти» (2021) - за посадою слухача

Напрями підвищення кваліфікації (відповідно до Порядку, затвердженого постановою КМУ від 21.08.2019 № 800):

- створення безпечного та інклюзивного освітнього середовища, особливості (специфіка) інклюзивного навчання, забезпечення додаткової підтримки в освітньому процесі дітей з особливими освітніми потребами
- психолого-фізіологічні особливості здобувачів освіти певного віку, основи андрагогіки
- розвиток управлінської компетентності (для керівників закладів освіти, науково-методичних установ та їхніх заступників)

Обсяг (тривалість): Загальний обсяг підвищення кваліфікації за цією програмою в межах одного освітнього циклу становить від 2 до 30 годин (0,06–1 кредит ЄКТС) та визначається індивідуально залежно від кількості обраних слухачем освітніх компонентів (тем). Слухач може проходити програму повторно, обираючи нові теми. У кожному випадку у сертифікаті зазначається фактично пройдений обсяг годин та тематика навчання.

Особливості реалізації програми – Програма реалізується дистанційно. Кожна тема будується як елемент системи закладу:

нормативна вимога, розподіл відповідальності, методика роботи фахівця, документ або алгоритм, розбір ситуації, самостійна робота та підсумкове завдання. Програма має модульну структуру: модулі відповідають напрямам підвищення кваліфікації, кожна тема модуля є логічно завершеним освітнім компонентом і може реалізовуватися автономно. Підсумковий обсяг в межах одного освітнього циклу формується накопиченням обраних тем. За результатами кожного освітнього циклу видається окремий документ про підвищення кваліфікації із зазначенням фактично пройдених годин та тематики навчання.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: дистанційна

Вид підвищення кваліфікації: курси (навчання за програмами підвищення кваліфікації)

Мета підвищення кваліфікації – Розвиток інклюзивної, психологічної, здоров'язбережувальної та управлінської компетентностей педагогічних працівників для побудови в закладі освіти узгоджених систем інклюзивного навчання, психологічного супроводу, протидії булінгу, безпеки, охорони здоров'я та фізичного виховання.

Завдання підвищення кваліфікації:

- опанувати організацію інклюзивного навчання на рівні закладу: команда супроводу, рівні підтримки, індивідуальна програма розвитку, взаємодія з інклюзивно-ресурсним центром
- освоїти методики адаптації навчання, корекційно-розвиткової та логопедичної роботи для вчителя і асистента
- вибудувати систему психологічної підтримки і протидії булінгу: діяльність психологічної служби, травмоінформований підхід, алгоритми реагування
- організувати безпечне освітнє середовище: охорона праці, цивільний захист, дії під час тривоги, медичний супровід
- удосконалити фізичне виховання, викладання основ здоров'я і захисту України як складову здоров'язбереження в закладі
- опанувати підтримку педагогів і профілактику професійного вигорання як завдання керівника і психолога

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

- інклюзивна компетентність (B1)
- психологічна та емоційно-етична компетентність (B1, B2)
- здоров'язбережувальна компетентність, безпека освітнього середовища (B2)
- компетентність командної взаємодії та педагогічного партнерства (B3)
- управлінська компетентність організації систем супроводу і безпеки
- корекційно-розвиткова компетентність фахівців супроводу
- предметно-методична компетентність учителів фізичної культури і здоров'я (A2)

Очікувані результати підвищення кваліфікації: Слухачі зможуть працювати як узгоджена команда закладу: організовувати інклюзивне навчання і супровід, надавати психологічну підтримку і реагувати на булінг, забезпечувати безпеку, охорону здоров'я і фізичне виховання за нормативними вимогами, підтримувати колег і документально підтверджувати систему під час аудиту.

Оцінювання результатів підвищення кваліфікації – Оцінювання здійснюється на основі виконання рекомендованих практичних та самостійних завдань, участі в проектній діяльності, тестування або підсумкової роботи відповідно до програми.

Документ про підсумки підвищення кваліфікації – Сертифікат про підвищення кваліфікації встановленого зразка із зазначенням теми, обсягу годин та кредитів ЄКТС відповідно до вимог законодавства.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Модулі плану відповідають напрямам: інклюзія, асистент вчителя, логопедія, психологія, соціальна педагогіка, протидія булінгу, медичний супровід, фізична культура, основи здоров'я, захист України, здоров'я, безпека та добробут. Тема модуля є окремим освітнім компонентом обсягом від 2 до 30 годин; слухач обирає теми під свою посаду, проходити всі теми не обов'язково.

Перелік тем модулів не є вичерпним: суб'єкт підвищення кваліфікації поповнює його новими темами, які включаються до модуля відповідного напрямку. Перелік у цьому документі наведено станом на 09.10.2026; актуальна редакція розміщується в розділі «Важливі документи» програми на платформі «Вектор» і оновлюється в міру поповнення.

№	Модуль (напрямок)	Кількість тем	Лекції, год (на тему)	Самостійна робота, год (на тему, мін.-макс.)	Усього, год (на тему, мін.-макс.)
1	Інклюзія	8	1	1-29	2-30
2	Асистент вчителя	12	1	1-29	2-30
3	Психологія	16	1	1-29	2-30
4	Соціальна педагогіка	1	1	1-29	2-30
5	Булінг	1	1	1-29	2-30
6	Фізична культура	1	1	1-29	2-30
7	Основи здоров'я	5	1	1-29	2-30
8	Захист України	5	1	1-29	2-30
9	Здоров'я, безпека та добробут	9	1	1-29	2-30
	Разом тем у програмі	58			

Перелік тем за модулями

Модуль 1. Інклюзія (8 тем)

1. Зарубіжна література в НУІШ: як говорити з підлітками про складні теми через художній текст
2. Стратегії адаптації та модифікації - ключ до підвищення якості освітнього процесу учнів з ООП.
3. Інклюзія без стресу: практичні поради для вчителя в перші тижні навчального року.
4. Висновок про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку особи як джерело інформації про особливі освітні потреби здобувача освіти
5. Принципи та цінності в інклюзивному просторі відповідно до нового положення та вимог сучасності.
6. Порушення писемного мовлення: причини, ознаки, особливості корекційної роботи. Інклюзія.
7. Актуальні питання інклюзії. Нове положення про організацію інклюзивного навчання в школі
8. Основи та тонкощі організації інклюзивного навчання

Модуль 2. Асистент вчителя (12 тем)

1. Гнучке навчання в інклюзивному класі: як підлаштувати освітній процес під можливості кожного учня.
2. Інклюзія, яка працює: прості рішення для складних ситуацій на уроці.
3. Практичне використання висновків про комплексну оцінку для організації інклюзивного навчання
4. Інклюзивне навчання та емоційний інтелект: Як допомогти учням з різними потребами розвивати навички емпатії та саморегуляції
5. Інклюзивний клас: спільна освіта для збагачення всіх учасників навчального процесу.
6. Розвиток емпатії та взаєморозуміння: педагогічні методи для формування позитивного колективу в інклюзивному класі
7. Форми та методи роботи педагога у НУІШ для згуртування учнівського колективу в інклюзивному класі.
8. Розкриття потенціалу: інклюзивна освіта для дітей з особливими потребами в умовах воєнного стану.
9. Сенсорні особливості у дітей з ООП та стратегії допомоги.
10. Асистент вчителя. Ефективна взаємодія
11. Корекція небажаної поведінки у дітей з ООП. Інклюзія.
12. Як порозумітися з дитиною з аутизмом - подолання труднощів комунікації.

Модуль 3. Психологія (16 тем)

1. Психологія ментального здоров'я учнів: творчі методики підтримки та гармонійної взаємодії в НУШ
2. Підтримка ментального здоров'я учнів 9 класів методом арттерапії.
3. Позитивна психологія в дії: як зменшити конфлікти й підвищити згуртованість учнів.
4. Ефективна взаємодія та комунікація учасників освітнього процесу
5. Від «не вийде» до «спробую ще»: як допомогти учням перетворювати труднощі на розвиток
6. Робота з негативними установками. Як з цього вирости? Проактивна діяльність
7. Майндфулнес та стресостійкість для педагогів: Практичні методи відновлення та витривалості
8. Психологічна резильєнтність педагога Стресостійкість, відновлення та наповнення
9. Як говорити з дитиною, яка пережила шок або травму: прості кроки.
10. Гострі стресові реакції у дітей, їх прояви, ознаки та причини виникнення, особливості поведінки.
11. Робота з учнями в кризових сім'ях: Психологічні підходи для педагогів
12. Особливості психологічної допомоги сім'ям за складних життєвих обставин
13. Інструменти коучингу в моральному вихованні особистості. Методологія простої психології педагога
14. Покращення психоемоційного стану у середовищі класу, розвиток стресостійкості.
15. Створення позитивного клімату в класі. Методи подолання агресії в учнів.
16. Як допомогти дітям впоратись з агресією: роль педагога-наставника.

Модуль 4. Соціальна педагогіка (1 тем)

1. Ефективний педагог. Інструменти та ресурси самовдосконалення.

Модуль 5. Булінг (1 тем)

1. Організація безпечних онлайн-уроків. Булінг в Інтернеті.

Модуль 6. Фізична культура (1 тем)

1. Виховуємо майбутніх лідерів: фізична культура для учнів 5-х класів в НУШ.

Модуль 7. Основи здоров'я (5 тем)

1. Створення інтелект карт та візуального контенту для уроків. Основи здоров'я.
2. Основи здоров'я. Виховання здорових звичок: основні чинники підтримання мотивації.
3. Основи здоров'я. Чинники підтримання мотивації до здорового способу життя в контексті управлінських рішень для якісної роботи навчального закладу
4. Статеве виховання та сексуальна освіта дітей у школі.
5. Статеве виховання та сексуальна освіта дітей в інклюзивному просторі.

Модуль 8. Захист України (5 тем)

1. Традиції українського війська: спадкоємність поколінь захисників України.
2. Історія війська Українського від древлян до сучасного протистояння ворожій агресії.
3. Зміни у викладанні 'Захисту України': ефективні підходи.
4. Навчальний предмет 'Захист України' на порозі змін. Сподівання та виклики.
5. Застосування dogme/unplugged teaching під час викладання предмету Захист України

Модуль 9. Здоров'я, безпека та добробут (9 тем)

1. «Основи здоров'я» без табу у 9 класах НУШ: практичні алгоритми роботи з підлітками в умовах стресу.
2. НУШ «Основи здоров'я» 9 клас: як говорити про складне просто, етично та без стигматизації
3. Проактивний вчитель — проактивні учні: як навчати добробуту через власний приклад у 8 класах НУШ
4. Від теорії до практики: як інтегрувати навички добробуту в повсякденне життя учнів на уроках 'Здоров'я, безпека, добробут' у 8 клас.
5. Здоров'я, безпека та добробут. Розвиток професійної майстерності педагога.
6. Від адаптаційного до предметного циклу. Виклики забезпечення реалізації завдань соціальної та здоров'язбережувальної галузі Нової української школи.
7. Мінна небезпека, повітряна тривога: алгоритми швидкого реагування
8. Формування в учнів патріотичної свідомості та любові до Батьківщини.
9. 'Здоров'я, безпека та добробут' у 5 класі НУШ. Формування основних компетентностей учнів.

3. ЗМІСТ ТИПОВОЇ ПРОГРАМИ

Модуль 1. Інклюзія

Мета модуля: Підвищення кваліфікації фахівців щодо створення підтримувального освітнього середовища.

Завдання модуля:

- Методика адаптації навчального матеріалу для різних нозологій
- Опанування навичок командної взаємодії в межах закладу
- Робота з родиною дитини з ООП: підтримка та консультування
- Створення сенсорних зон та ресурсної кімнати в школі

Модуль 2. Асистент вчителя

Мета модуля: Розвиток професійних компетенцій асистента щодо ефективного супроводу дитини з особливими потребами.

Завдання модуля:

- Вивчення технік модифікації та адаптації завдань під нозології
- Опанування методів позитивної підтримки поведінки учня
- Взаємодія в команді фахівців та співпраця з батьками
- Використання засобів альтернативної та додаткової комунікації

Модуль 3. Психологія

Мета модуля: Підвищення психологічної грамотності педагогічних працівників для створення безпечного середовища.

Завдання модуля:

- Вивчення алгоритмів психологічної допомоги учасникам освітнього процесу
- Методика розвитку емоційного інтелекту в учнів
- Профілактика професійного вигорання вчителя
- Опанування стратегій конструктивного вирішення конфліктів

Модуль 4. Соціальна педагогіка

Мета модуля: Удосконалення навичок соціальної діагностики та ефективного супроводу учасників освітнього процесу.

Завдання модуля:

- Опанування методів шкільної медіації та вирішення конфліктів
- Методика роботи з дітьми в складних життєвих обставинах
- Профілактика девіантної поведінки та правопорушень
- Розвиток соціальної активності та волонтерства в школі

Модуль 5. Булінг

Мета модуля: Формування в педагогів стійких навичок створення безпечного та дружнього освітнього простору.

Завдання модуля:

- Вивчення законодавства щодо протидії булінгу та відповідальності
- Опанування алгоритмів дій при виявленні випадків насильства
- Розвиток навичок безпечної поведінки в інтернеті (кібербулінг)
- Організація системи превенції та моніторингу в колективі

Модуль 6. Фізична культура

Мета модуля: Трансформація підходів до фізичного виховання на засадах здоров'язбереження та індивідуалізації.

Завдання модуля:

- Опанування методик викладання варіативних модулів програми
- Організація інклюзивних занять фізкультурою для всіх учнів
- Використання цифрових гаджетів для моніторингу здоров'я
- Формування в учнів культури здорового способу життя

Модуль 7. Основи здоров'я

Мета модуля: Зміцнення професійних компетенцій щодо формування в учнів культури безпеки та здоров'язбереження.

Завдання модуля:

- Вивчення алгоритмів дій у надзвичайних ситуаціях (цивільний захист)
- Методика навчання домедичній допомозі в ігровій формі
- Формування навичок протидії шкідливим звичкам та залежностям
- Організація безпечного простору в закладі освіти

Модуль 8. Захист України

Мета модуля: Удосконалення професійних компетенцій вчителів щодо військово-патріотичного виховання молоді.

Завдання модуля:

- Вивчення алгоритмів надання домедичної допомоги (MARCH)
- Опанування методики тактичної та вогневої підготовки школярів
- Формування навичок поведінки в умовах воєнного стану
- Розвиток почуття патріотизму та відповідальності за Україну

Модуль 9. Здоров'я, безпека та добробут

Мета модуля: Підвищення кваліфікації педагогів щодо створення середовища, яке сприяє благополуччю кожного учня.

Завдання модуля:

- Методика формування навичок самодопомоги та керування емоціями
- Організація безпечного простору в школі та громаді
- Впровадження тем соціального та емоційного навчання (SEL)
- Розвиток культури здорового харчування та фізичної активності

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи:

1. Закон України Про вищу освіту
2. Закон України Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій
3. Закон України Про дошкільну освіту
4. Закон України Про загальну середню освіту
5. Закон України Про інноваційну діяльність
6. Закон України Про наукову і науково-технічну діяльність
7. Закон України Про наукову і науково-технічну експертизу
8. Закон України Про освіту
9. Закон України Про позашкільну освіту
10. Закон України Про професійно-технічну освіту
11. Концепція розвитку післядипломної освіти в Україні
12. Національна доктрина розвитку освіти
13. Положення про державний вищий навчальний заклад
14. Положення про дистанційне навчання
15. Положення про інститути післядипломної педагогічної освіти
16. Положення про організацію навчального процесу
17. Постанова кабінету міністрів України від 28.03.2002 № 379 Про затвердження Державної програми "Вчитель"

Основна література:

1. Абетка інклюзивності і толерантності: науково-популярне видання ІГО

«Соціальна синергія». Київ: Видавництво «Теза», 2020. 30 с. URL: <https://bit.ly/3FQSmDs>

2. Безпека під час навчання: рекомендації щодо організації укриття. URL: <https://bit.ly/3YITGVN>
3. Богомолець О. В. та ін. Екстрена медична допомога (догоспітальні протоколи) : посібник / за ред. Богомолець О.В., Рощина Г.Г. Київ : Юстон, 2016. 211 с.
4. Богомолець О. В. та ін. Екстрена медична допомога (догоспітальні протоколи) : посібник / за ред. Богомолець О.В., Рощина Г.Г. Київ : Юстон, 2016. 211 с. : іл.
5. Бріер Д., Скотт К. Основи травмофокусованої психотерапії. Львів : Свічадо, 2015. 448 с.
6. Вовняко Т. С. Розвиток творчих здібностей. Заняття з елементами тренінгу з підлітками. Психолог. 2015. № 9-10. С. 27-28.
7. Вознюк Т.В. Сучасні ігрові види спорту: теорія та методика викладання: навчальний посібник. Вінниця: ФОП Корзун Д.Ю., 2017. 248 с. URL: <https://bit.ly/3WzIDNA>
8. Горбунова В.В. Психологія командоутворення ціннісно-рольовий підхід до формування та розвитку команд: монографія. Житомир, 2014. 379с.
9. Горленко, В. М., Луценко, Ю. А., Острова, В. Д., Сосновенко, Н. В., & Ткачук, І. І. (2017). Методичні рекомендації щодо впровадження циклограм діяльності працівників психологічної служби (В. Г. Панок, ред.). Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/709623/>
10. Горленко, В. М., Острова, В. Д., Сосновенко, Н. В., & Ткачук, І. І. (2018). Застосування діагностичних мінімумів в діяльності працівників психологічної служби : методичні рекомендації (В. Г. Панок, ред.). Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/713246/>
11. Гоулман Д. Емоційний інтелект. Харків: Віват, 2022. 512 с. (Серія «Саморозвиток»).
12. Двіжона О. В. Психологічна служба в закладах освіти: навчальний посібник. Чернівці: Книги XXI, 2014. 400 с.
13. Діброва А. Розвиток креативності на різних етапах навчання. Психолог. 2015. № 7-8. С. 4-11.
14. Думанська Г. Як чудово мислити. Заняття з елементами тренінгу для учнів 4-х класів. Психолог. 2015. № 3. С. 14-15.
15. Екстрена медична допомога / За ред. Г.Г. Рощина. Київ: Поліграф. книга, 2009. 138 с.
16. Єгорова Є. В. Структура професійної ідентичності особистості: експериментальне дослідження. Наукові записки Інституту психології імені Г. С. Костюка АПН України. Київ, 2006. Вип. 30. С. 350-360.
17. Єгорова Є. В. Структура професійної ідентичності особистості: експериментальне дослідження. Наукові записки Інституту психології імені Г. С. Костюка АПН України. Київ, 2006. Вип. 30. С. 350–360. URL: <https://rucont.ru/efd/518381>
18. Зцілення травм війни: психосоціальний аспект / автор-упор. Т. Артеменко. Черкаси: КНЗ «ЧОІПОПП Черкаської обласної ради», 2022. 80 с. URL: <http://oiorpp.ed-sp.net/?q=node/76861>
19. Інноваційні моделі підвищення кваліфікації працівників психологічної служби і консультантів ПМПК / авт.кол. за ред. Панка В. Г., Гаркавенко З. О. Київ, Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2013. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM), 12 см.
20. Інформаційні матеріали на тему психологічної допомоги для дітей та дорослих в часі війни. URL: <https://k-s.org.ua/coping-war/>
21. Карікаш В. І, Босовська Н. А., Кравченко Ю. Є., Кириченко С. А. Основи психологічного консультування у позитум-підході. Черкаси, 2009. 52 с.
22. Костюк А. В. (2014). Емоційний інтелект та шляхи його розвитку. Науковий вісник Херсонського державного університету, 2014. № 2. С. 85-89.
23. Максименко С. Д. Рефлексія – шлях до продуктивного

самовизначення. Психолог. 2005. № 1. С. 19-22.

24. Машовець М.А., Науменко М.С. Особливості емоційно-ціннісного спілкування в сучасній українській сім'ї. Молодий вчений. 2018. № 8.1 (60.1). С. 80 – 84.
25. Методичні рекомендації для закладів загальної середньої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. - К., 2021. - URL : <https://academiq.org.ua/wp-content/uploads/2021/07/Metodychni-rekomen-datsiyi-dlva-serednih-shkil-l-Lpdf~>
26. Методично-прикладна діяльність методиста-практичного психолога щодо розвитку адаптивної поведінки школяра: матеріали з досвіду роботи Т. Б. Артеменко / за ред. Л. В. Жеребньової. Черкаси: ЧОПОПП, 2010. 114 с. Іл.
27. Моргун В. Ф. Емоційний інтелект у багатовимірній структурі особистості. Постметодика, 2010. № (6)97.С. 2-15.
28. Москаль Ю. Ідентифікація й ідентичність у суспільному форматі теоретичного аналізу. Психологія і суспільство. 2016. № 1. С. 96-112.
29. Навчання, досвід, наставництво. Інформаційний бюлетень За медичні права. Квітень 2011. № 4. С. 2-3. URL: <http://lviv.medprof.org.ua/uploads/media/2-3.pdf>
30. Організація і надання першої медичної допомоги населенню в надзвичайних ситуаціях : навч. посіб. для студ. вищ. мед. навч. закл. II-IV рівня акредитації / В. С. Тарасюк та ін.; ред. В. С. Тарасюк. Вінниця : Нова Книга, 2007. 144 с.: рис., табл.
31. Організація роботи з розв'язання проблеми насильства в школі: навчально-методичний посібник / упорядники: Дубровська Є. В., Ясеновська М. В.; редакційна група: Алексеєнко М. К., Дендебера М. П., Соловійова О. Д. Київ: Huss, 2011. 96 с.
32. Організація та науково-методичне забезпечення діяльності психологічної служби і ПМПК / за наук. ред. В. Г. Панка та І. І. Цушка. Київ, Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2013. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM), 12 см.
33. Порошенко М. та ін. Інклюзивна освіта: навчальний посібник.. Київ: ТОВ «Агентство «Україна», 2019. 300 с.
34. Порядок реагування на випадки булінгу (цькування) : наказ МОН України від 28.12.2019 № 1646, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 03.02.2020 за №111/34394. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0111-20#Text>
35. Сак Т. Індивідуальне оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі: навчальний курс та науково-методичний посібник Київ: СПД-ФО Парашин І., 2011. 101 с. URL: <https://cutt.ly/lnUhQDL>
36. Стрельников В. Ю. Роль емоційного інтелекту у забезпеченні здоров'я людини. Постметодика, 2010. № (6)97. С. 15-21.
37. Терлецька Л.Г. Психологія здоров'я: психічна саморегуляція. Вид. СЛОВО, 2020. 136 с.
38. Удовиська Т. А. «Кліпове мислення» молоді: особливості прояву у процесі навчання (до постановки проблеми). Вища освіта України : теорет. і наук.-метод. часопис. Вип. 31. Т. VIII (50). Інститут вищої освіти НАПН України, 2013. 407-416.
39. Удовиська Т. А. «Кліпове мислення» молоді: особливості прояву у процесі навчання (до постановки проблеми). Вища освіта України : теорет. і наук.-метод. часопис. Вип. 31. Т. VIII (50). Інститут вищої освіти НАПН України, 2013. С. 407-416.
40. Чернявська А. Емоційний інтелект – запорука успішного навчання. Молодь і ринок, 2012. № 12. С. 136-139.

Додаткова література:

1. Бех І. Д. Рефлексія у духовному «Я» особистості. Рідна школа. 2011. №8-9. С. 9-14.
2. Бондарчук Л. І. Методику підказує текст/навчальний посібник.

Тернопіль: Мальва. ОСО, 2001. 160 с.

3. Деякі питання організації та проведення супервізії: наказ МОН від 18.10.2019 р. №1313. URL: <https://bit.ly/3Vm9jeg>
4. Інструменти для оцінювання рівня безпеки, комфорту та здоров'я школи і планування змін. URL: <https://bit.ly/3kLtGkM>
5. Кремень В. Г. Світ знання : людина, наука, освіта. Київ : Знання України, 2016. 87 с.
6. Петрушкевич О. Ненасильницьке спілкування школі – це міф чи реальність? URL: <https://bit.ly/3EWB2eB>
7. Штомпка П. Доверие в эпоху глобализации. Социальная политика и социология. 2006. № 4. С. 8-15.
8. Як підвищити креативність? Тренінг, спрямований на формування креативності. Шкільний світ. 2007. № 23-24. С. 19-35.
9. Basque J. La conception de cours à distance. Une réflexion. URL: <http://surl.li/eakwq>
10. Capt V. L'enseignement du français et le défi du numérique. URL: <http://surl.li/earop>
11. Smit R. Formative Beurteilung im kompetenz- und standardorientierten Unterricht. URL: <http://surl.li/eakye>
12. What Is Flipped Learning? URL: <http://surl.li/eakyu>